

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 września 2015 r. Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie z wniosku H. M. z udziałem J. S. (1), P. M. (1), P. M. (2), A. P., B. J., M. C., G. R., R. U., J. S. (2), M. S., H. W., J. W., M. W. i E. W. o zasiedzenie:

- stwierdził, że P. M. (1) nabył przez zasiedzenie z mocy samego prawa z dniem 11 lutego 2012 roku prawo własności nieruchomości położonej w obrębie K., gmina Z. składającej się z działek o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 2,4701 ha, o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 1,3287 ha, o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,6225 ha, o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,3766 ha oraz udział 1/2 (jedna druga) we współwłasności działki o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,1498 ha, dla której nie jest prowadzona księga wieczysta, ani zbiór dokumentów;

- nakazał pobrać od H. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zgierzu kwotę 150,00 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych poniesionych tymczasowo ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zgierzu;

- ustalił, iż w pozostałym zakresie uczestnicy postępowania ponoszą we własnym zakresie koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżyła apelacją uczestniczka postępowania M. C., zarzucając mu naruszenie:

- art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez orzeczenie ponad żądanie wniosku zgłoszonego w przedmiotowej sprawie i stwierdzenie przez Sąd meriti w pkt 1 skarżonego rozstrzygnięcia, iż P. M. (1) nabył przez zasiedzenie prawo własności nieruchomości opisanej we wniosku, w sytuacji kiedy żądanie wnioskodawczyni w przedmiotowej sprawie obejmowało wniosek o stwierdzenie, że H. M. nabyła przez zasiedzenie własność przedmiotowej nieruchomości, przy czym żaden z uczestników postępowania nie wnosił o stwierdzenie zasiedzenia przedmiotowej nieruchomości na rzecz P. M. (1);

- art. 172 § 1 i 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do niewłaściwego zastosowania polegającego na stwierdzeniu zasiedzenia nieruchomości w sytuacji, kiedy nie zostały spełnione przesłanki zasiedzenia w postaci samoistnego posiadania spornej nieruchomości oraz upływu przewidzianego przepisami okresu posiadania w okolicznościach tej sprawy, a dodatkowo stwierdzenie zasiedzenia na rzecz P. M. (1) nie było objęte wnioskiem w tej sprawie.

W oparciu o powyższe, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku w całości oraz o zasądzenie od W. na rzecz uczestniczki M. C. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

W istocie Sąd Rejonowy stwierdzając w sprawie niniejszej nabycie z mocy samego prawa z dniem 11 lutego 2012 roku przez P. M. (1) w drodze zasiedzenia prawa własności przedmiotowej nieruchomości orzekł ponad żądanie wniosku, czym naruszył art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Wnioskodawczyni H. M. żądała stwierdzenia zasiedzenia prawa własności przedmiotowej nieruchomości na swoją rzecz, zaś żaden z uczestników postępowania nie wnosił o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie tego prawa na rzecz P. M. (1).

Normując postępowanie w sprawach o stwierdzenie zasiedzenia w art. 609 i 610 k.p.c., ustawodawca określił podmioty uprawnione do złożenia wniosku, wskazał na konieczność zarządzenia przez sąd ogłoszenia w sytuacji, w której wnioskodawca nie wskazuje innych zainteresowanych, oraz zawarł regulacje odnoszące się do ogłoszenia i orzeczenia. Posłużył się przy tym odesłaniem, zgodnie bowiem z art. 610 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., do ogłoszenia i orzeczenia stosuje się odpowiednio przepisy o stwierdzeniu nabycia spadku. Sposób odpowiedniego stosowania w sprawach o zasiedzenie art. 677 § 1 k.p.c., określającego treść postanowienia w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku, wywołał kontrowersje, ponieważ odpowiednie stosowanie - jak przyjmuje się powszechnie - może polegać na zastosowaniu danego przepisu wprost, na zastosowaniu z pewnymi modyfikacjami albo na rezygnacji z jego zastosowania.

Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 20 marca 2014 r. (II CSK 279/13, LEX nr 1477430), że sąd nie może z urzędu stwierdzić nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie na rzecz osoby, która o to nie wnosiła, w tym zakresie art. 677 w związku z art. 610 § 1 k.p.c. nie ma zastosowania.

Podobnie, Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 11 czerwca 2015 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 112/14 wskazuje, że stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości może nastąpić tylko na rzecz osoby wskazanej przez wnioskodawcę lub innego uczestnika postępowania.

Uchwała ta stanowi odejście od przyjętej uprzednio odmiennej praktyki, że Sąd powinien stwierdzić nabycie prawa przez zasiedzenie przez oznaczone osoby, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy. W uzasadnieniu przedmiotowej uchwały Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na istotne odrębności między postępowaniem o stwierdzenie nabycia spadku a postępowaniem o stwierdzenie zasiedzenia, które przesądzają o tym, że choć na zasadzie art. 610 § 1 k.p.c. do postępowania o stwierdzenie zasiedzenia w zakresie nieuregulowanym stosuje się przepisy o stwierdzeniu nabycia spadku to nie znajduje tu zastosowania przepis art. 677 § 1 k.p.c. Powyższe przesądza o tym, że warunkiem zasiedzenia na rzecz właściwej osoby która nie została wskazana we wniosku, jest modyfikacja żądania wniosku, a gdyby osoba ta nie uczestniczyła w postępowaniu – wezwanie jej lub jej następców prawnych do udziału w sprawie.

W okolicznościach niniejszej sprawy P. M. (1) nie został natomiast wskazany jako osoba na rzecz której miałyby nastąpić zasiedzenie.

Mając na uwadze wszystko powyższe Sąd Okręgowy w uwzględnieniu apelacji uczestniczki zmienił zaskarżone postanowienie w pkt 1w ten sposób, że wniosek o zasiedzenie na rzecz H. M. oddalił, orzekając jak w pkt I sentencji na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 520 §1 k.p.c. jako generalną regułę postępowania nieprocesowego. Nie było bowiem okoliczności do przyjęcia zasad szczególnych rozdziału kosztów z dalszych paragrafów powołanego artykułu skoro postępowanie niniejsze w równym stopniu dotyczyło sytuacji prawnej wnioskodawcy i uczestników postępowania.